

PRAWA CZŁOWIEKA

Fragmenty przemówienia Sekretarza Generalnego, Kofi Annan'a wygłoszonego 10 grudnia 1997 roku na Uniwersytecie w Teheranie z okazji uchwalenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka

Mówię dzisiaj do Was w bardzo szczególnym dniu - 10 grudnia wyznacza początek roku, w którym obchodzimy pięćdziesiątą rocznicę ogłoszenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Wy, studenci i przyszli przywódcy - tutaj w Iranie, jak i na całym świecie, stoicie na straży praw człowieka. Ich los i przyszłość spoczywa w waszych rękach.

Dzisiaj, w każdej części świata, mężczyźni, kobiety i dzieci wszystkich wyznań i języków, wszystkich ras i religii, jednoczą się aby przyjąć wspólne prawa człowieka.

Czynią to z wiarą, że prawa człowieka są podstawą istnienia i współistnienia rodzaju ludzkiego, że prawa człowieka są uniwersalne, niepodzielne i wzajemnie od siebie zależne; że prawa człowieka leżą na sercu wszystkim tym, do których odwołuje się Organizacja Narodów Zjednoczonych w imię pokoju i wspólnego rozwoju. Prawa człowieka czynią nas ludźmi. To na ich podstawie budujemy świątynię ludzkiej godności.

Artykuł 1 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka głosi, że „Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi pod względem swej godności i swych praw. Są oni obdarzeni rozumem i sumieniem i powinni postępować wobec innych w duchu braterstwa”.

Prawa człowieka są tym, czego rozum żąda i co sumienie nakazuje. One określają nas, a my decydujemy o nich.

Prawa człowieka to prawa, które przynależą do każdej osoby, każdej istoty ludzkiej. Wszyscy jesteśmy ludźmi, wszyscy zasługujemy na prawa człowieka. Jedno nie może istnieć bez drugiego.

Czy można zaprzeczyć, że wszyscy cierpimy z powodu przemocy?

Czy można zaprzeczyć, że wszyscy chcemy żyć wolni od strachu, prześladowań i dyskryminacji? Czy można zaprzeczyć, że wszyscy chcemy wyrażać siebie bez ograniczeń i realizować nasze cele?

Czy kiedykolwiek słyszeliście kogoś, kto przemawiałby w imię wolności żądając jej zaniechania? Czy kiedykolwiek słyszeliście, aby niewolnik opowiadał się za niewolnictwem? Czy kiedykolwiek słyszeliście głos ofiary opowiadający się za katem? Czy kiedykolwiek słyszeliście wołanie o nietolerancję?

Brak tolerancji i nieprzestrzeganie praw człowieka są nie tylko zaprzeczeniem godności ludzkiej. Są też źródłem cierpienia i nienawiści, powodują polityczną przemoc i hamują rozwój ekonomiczny.

Taka jest treść nauki, którą powinniśmy wynieść z krwawej historii obecnego stulecia. Kiedy mówimy o prawie do życia, do rozwoju, do własnego zdania, do zróżnicowania mówimy o tolerancji. Jeśli będziemy szerzyć tolerancję, bronić jej i pielęgnować ją - będziemy wolni. Bez niej, nie osiągniemy niczego. Jak powiedział kiedyś pewien mędrzec: „Wiara rodzi szacunek, fanatyzm wywołuje nienawiść”.

PRAWA CZŁOWIEKA

Prawa człowieka są wyrazem tradycji tolerancji, obecnej we wszystkich kulturach, stoją u podstaw pokoju i rozwoju. Prawa człowieka, rozumiane właściwie i sprawiedliwie

interpretowane, nie są obce żadnej kulturze, przynależą wszystkim narodom.

Uniwersalność praw człowieka decyduje o ich sile, daje im moc przekraczania wszystkich granic, pokonywania wszelkich barier i zwalczania różnych form przemocy.

Prawa człowieka są uniwersalne nie tylko ze względu na to, że ich korzenie istnieją we wszystkich kulturach i tradycjach. Ich aktualna uniwersalność jest poparta akceptacją 185 Członków Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Deklaracja jest rezultatem rozmów pomiędzy przedstawicielami grup naukowców, z których większość pochodziła z krajów spoza Europy Zachodniej.

Wnieśli oni do tego historycznego przedsięwzięcia doświadczenia płynące z ostatniej wojny światowej i starożytnych nauk o powszechnym pokoju. Zasady ujęte w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka są głęboko zakorzenione w historii rodzaju ludzkiego. Można je znaleźć w naukach wszystkich tradycji kulturowych i religijnych.

Imam Ali, czwarty kalif po Proroku Mahomecie, nauczał władcę Egiptu, aby ten rządził swoimi poddanymi z miłosierdziem i tolerancją: „... Pozwól, aby prawe władanie stało się twoim największym skarbem... Napelnij swoje serce miłosierdziem, miłością i dobrocią wobec wszystkich twoich poddanych. Nie bądź wobec nich nienasyconym zwierzęciem, nie traktuj ich jak łatwej zdobyczy, albowiem są oni twoimi braćmi w wierze, i równymi twojemu rodzajowi”. Sa’adi, wielki perski trzynastowieczny poeta, także głosił ideę tolerancji i równości między wszystkimi ludźmi i narodami: „Dzieci Adama są członkami jednego ciała, a ich stworzenie pochodzi z jednego. Kiedy świat krzywdzi jedno, inni nie zaznają spokoju. Ci, którzy nie cierpią z innymi, nie zasługują, by nazywać ich ludźmi”.

Prawie 2000 lat wcześniej, Konfucjusz mówił o godności jednostki i o tolerancji Państwa wobec wolności słowa wszystkich jego obywateli: „Kiedy w Państwie rządzi dobro, mów śmiało i działaj śmiało, kiedy Państwo zbacza ze swej drogi - działaj śmiało, lecz mów ostrożnie”.

Bliski naszym czasom Thomas Jefferson, stworzył podwaliny dla praw człowieka formułując powszechne prawo do wolności i godności w Amerykańskiej Deklaracji Niepodległości z 1776 roku. Napisał: „Zachowujemy te prawdy, aby wiedzieć, że wszyscy ludzie są równi, że zostali obdarzeni przez swego Stwórcę pewnymi niezbywalnymi prawami, wśród których jest prawo do życia, wolności i szczęścia”.

Przytoczyłem te przykłady, pochodzące z różnych wieków i stron świata, ponieważ dają one świadectwo wiecznej i głęboko zakorzenionej prawdzie o ludzkości.

Tolerancja i współczucie były zawsze i we wszystkich kulturach wytycznymi dla władzy i zachowania ludzkiego. Dziś, określamy te wartości mianem praw człowieka.

Obserwowane w ciągu ostatnich 50 lat wzmożone poparcie dla Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka dało jej nowe życie i potwierdziło jej uniwersalność. Podstawowe zasady Deklaracji zostały włączone w kodeks prawny krajów o różnych tradycjach kulturowych.

Nie ma jednego modelu demokracji, nie ma jednego wzorca praw człowieka, czy wyrazu kulturowego, który niepodzielnie obowiązywałby na całym świecie. Ale na całym świecie musi obowiązywać demokracja, cały świat musi przestrzegać praw człowieka i wolności wyrazu kulturowego.

PRAWA CZŁOWIEKA

Pozostaje nam wierzyć, że ludzka pomysłowość sprawi, iż każde społeczeństwo, w ramach swojej tradycji i historii, będzie przestrzegało i promowało te wartości. Jestem o tym głęboko przekonany.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, abstrahując od idei jej ujednolicania, jest podstawowym warunkiem współistnienia różnic między nacjami. W tym leży jej wielka siła. To jest jej wieczna wartość.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka odzwierciedla globalny pluralizm i różnorodność. Jest warunkiem rozpoczęcia nowej ery, w której porozumienie i współpraca między państwami i narodami będą miały decydujący wpływ na ich powodzenie i przetrwanie.

W każdej części świata Organizacja Narodów Zjednoczonych czuwa nad zapewnieniem podstawowych potrzeb życiowych obywatelom świata, takich jak życie w pokoju, prawo do rozwoju, przebywanie w bezpiecznym środowisku, dostęp do żywności, odpowiednie warunki mieszkaniowe i prawo do zwiększania szans.

Chcemy zapewnić ludziom te dobra nie dlatego, że wierzymy, iż wszyscy ludzie są tacy sami, ale dlatego, że wiemy, że wszyscy ludzie potrzebują pożywienia, wolności, stabilnej przyszłości. Takie są prawa człowieka.

Historia praw człowieka jest historią Organizacji Narodów Zjednoczonych. Zasady i reguły zawarte w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka determinują każde działanie ONZ.

Inspirują nas do wyjątkowej pracy. Pozwalają nam wierzyć, że nasze działania są sprawiedliwe i że stanowią miarę człowieczeństwa.

Pierwsza Światowa Konferencja Organizacji Narodów Zjednoczonych odbyła się właśnie tu, w Teheranie. Właśnie na tej Konferencji ustalono podwaliny Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, wyznaczono też priorytety, których przestrzegamy do dziś.

To właśnie wtedy dały się słyszeć głosy przemawiające za zlikwidowaniem dyskryminacji wobec kobiet. Podkreślono niepodważalność wszystkich praw człowieka i fundamentalnych swobód. To wtedy dowiedziono, że pełna realizacja obywatelskich i politycznych praw nie będzie możliwa bez jednoczesnego przestrzegania praw ekonomicznych, społecznych i kulturowych.

Działania Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz pokoju i rozwoju ludzkości, pozwoliły umieścić prawa człowieka na pierwszym planie.

Odnosi się to do wszystkich praw człowieka, począwszy od przywilejów obywatelskich i politycznych, a skończywszy na prawach społecznych i ekonomicznych. Prawo do rozwoju jest powszechne i niezbywalne, nie może istnieć bez innych praw. Jest miarą szacunku dla wszystkich pozostałych praw człowieka.

Nie można tych praw realizować oddzielnie, nie można ignorować jednych, a skupiać się na innych. Tylko ich całościowe zastosowanie daje gwarancję powszechnego przyjęcia. Nie można przyjąć praw człowieka wybiórczo, ani w sposób względny, nie mogą być one wykorzystywane jako narzędzie kary.

Wszechmocną siłą praw człowieka jest ich przejrzystość.

Jak sugerują niektórzy, obecne stulecie jest najokrutniejszą epoką w historii ludzkości. Sprawmy, aby było to także stulecie nadziei. W kolejne tysiąclecie wchodzimy przeświadczeni o tym, że najważniejsze jest zapewnienie godności każdej istocie ludzkiej.

Dziś świętujemy rocznicę zapisania woli całego świata; wpisania godności ludzkiej w kanon wartości dla nas najistotniejszych.

PRAWA CZŁOWIEKA

Świętujemy zwycięstwo tolerancji, inności i pluralizmu. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka jest bastionem przeciwko wszystkim systemom i ideologiom kwestionującym naszą inność i nasze człowieczeństwo. Odmienność na równi z godnością jest podstawowym warunkiem prawidłowego rozwoju ludzkości.

Moi drodzy przyjaciele, tutaj, w tej sali i wszędzie na świecie:

Ideały praw człowieka to ideały nadziei i człowieczeństwa. Wasz idealizm wyzwala wiarę w naszą wspólną przyszłość, wyzwala także dążenie do tego, aby uczynić ją bardziej sprawiedliwą i miłosierną niż kiedykolwiek przedtem.

To do was należy wypełnianie tych praw, teraz i zawsze.

Prawa człowieka są Waszymi prawami.

Skorzystajcie z nich.

Brońcie ich.

Upowszechniajcie je.

Zrozumcie je i nalegajcie na ich przestrzeganie.

Pielęgnujcie je i wzbogacajcie.

Są one wyrazem najwyższych dążeń ludzkości.

Powołajcie je do życia.